aptikta šukių su banguotų ir lygiagrečių linijų ornamentu. Taigi, sprendžiant iš formos, prie ankstyvojo piliakalnio gyventa ir II tūkst. pradžioje. Todėl čia ir galėjo būti vienas iš Šiaulių žemės centrų. Į šiaurės rytus nuo piliakalnio rastas titnaginis gremžtukas. Pietrytinėje Šilėnų piliakalnio pašlaitėje ir Ventos upės pakrantėje esančios ariamos senovės gyvenvietės kultūrinio sluoksnio storis - daugiau kaip lm. Arime aptikta žiestos keramikos su lygiu paviršiumi, puoštos išilginėmis linijomis, gargažių.

Nustatyta Ragainių kapinyno teritorija (kapinynas apytiksliai lokalizuotas 1979m.). Ji yra kalvos, nusitęsusios šiaurės pietų kryptimi palei Ventos ir Žižmos upių slėnį, ties jų santaka, šiaurinėje dalyje. Ariamame kapinyne rastas ankaklės lankelis, kryžinis VI grupės smeigtukas, vaikiška keturkampio pjūvio apyrankė smailėjančiais galais ir vyta vidurine dalimi, apkalas, diržo apkalėlis, susilydęs žalvarinis dirbinys, titnago skeltė - rėžtukas (?), nedegintų ir daug sudegintų žmonių kaulų, žirgo kaulų, žiestos keramikos lygiu paviršiumi.

Jurgaičių (Domantų) kapinyne, buvusioje smėlio duobėje, aptiktas peiliukas.

Račių kapinyno ariamoje dalyje rastas įmovinis ietigalis su karklo lapo formos plunksna ir 2 apyrankės su iškilia trikampe briauna. 1977-1979,1984 ir 1985m.Račiųkapinyne buvo aptikti 4 įmoviniai ietigaliai, įmovinis kirvis, pusė antkaklės kūginiais galais, dėželinės antkaklės užsegimas (?) - "dėžutė" buvusi su mėlyno stiklo "akute", antkaklės aštuonkampio pjūvio lankelio dalis, 6 juostinės apyrankės, įvija ir antsmilkinis bei jų fragmentai, rantytas mėlyno stiklo karolis ir titnaginių dirbinių bei nuoskalų.

Nustatyta, kad senovės gyvenvietė, buvusi šiaurės vakarinėje Ramučių piliakalnio papėdėje, jau sunaikinta-suarta. Neberasta ir unikalaus Kybarčių akmens su dviem dubenimis (vieno smailiadugnio ir kito, matyt, skirto švęstam vandeniui laikyti), gulėjusio prie koplyčios, bei Kuršėnų

aptikta šukių su banguotų ir lygiagrečių linijų ornamentu. Taigi, sprendžiant iš formos, prie ankstyvojo piliakalnio gyventa ir II tūkst. pradžioje. Todėl čia ir galėjo būti vienas iš Šiaulių žemės centrų. Į šiaurės rytus nuo piliakalnio rastas titnaginis gremžtukas. Pietrytinėje Šilėnų piliakalnio pašlaitėje ir Ventos upės pakrantėje esančios ariamos senovės gyvenvietės kultūrinio sluoksnio storis - daugiau kaip lm. Arime aptikta žiestos keramikos su lygiu paviršiumi, puoštos išilginėmis linijomis, gargažių.

Nustatyta Ragainių kapinyno teritorija (kapinynas apytiksliai lokalizuotas 1979m.). Ji yra kalvos, nusitęsusios šiaurės pietų kryptimi palei Ventos ir Žižmos upių slėnį, ties jų santaka, šiaurinėje dalyje. Ariamame kapinyne rastas ankaklės lankelis, kryžinis VI grupės smeigtukas, vaikiška keturkampio pjūvio apyrankė smailėjančiais galais ir vyta vidurine dalimi, apkalas, diržo apkalėlis, susilydęs žalvarinis dirbinys, titnago skeltė - rėžtukas (?), nedegintų ir daug sudegintų žmonių kaulų, žirgo kaulų, žiestos keramikos lygiu paviršiumi.

Jurgaičių (Domantų) kapinyne, buvusioje smėlio duobėje, aptiktas peiliukas.

Račių kapinyno ariamoje dalyje rastas įmovinis ietigalis su karklo lapo formos plunksna ir 2 apyrankės su iškilia trikampe briauna. 1977-1979,1984 ir 1985m.Račiųkapinyne buvo aptikti 4 įmoviniai ietigaliai, įmovinis kirvis, pusė antkaklės kūginiais galais, dėželinės antkaklės užsegimas (?) - "dėžutė" buvusi su mėlyno stiklo "akute", antkaklės aštuonkampio pjūvio lankelio dalis, 6 juostinės apyrankės, įvija ir antsmilkinis bei jų fragmentai, rantytas mėlyno stiklo karolis ir titnaginių dirbinių bei nuoskalų.

Nustatyta, kad senovės gyvenvietė, buvusi šiaurės vakarinėje Ramučių piliakalnio papėdėje, jau sunaikinta-suarta. Neberasta ir unikalaus Kybarčių akmens su dviem dubenimis (vieno smailiadugnio ir kito, matyt, skirto švęstam vandeniui laikyti), gulėjusio prie koplyčios, bei Kuršėnų

akmens su smailiadugniu dubeniu ir išgludintu lanko formos įdubimu, buvusiu griaunamo namo pamatuose, o vėliau skvere. Nustatyta, kad akmuo su dubenėliais, esantis Šiaulių "Aušros" muziejaus kieme, pateko iš Žadžiūnų. Jis buvo netoli Jovaro Krikščiūno sodybos, akmenų krūvoje. Akmenį prieš 4-5m. į Šiaulius atsivežė skulptorius A. Martinaitis, nutašė tris jo puses ir dalį dubenėlių. Išliko 20 dubenėlių, esančių akmens viršutinėje dalyje, kiek įdubusioje plokštumoje. Dubenėlių skersmuo-4-8 cm, gylis-1-2,7 cm, atstumai tarp jų- 5-20 cm. Akmuo 135cm aukščio, 110xl35cm storio, rusvos spalvos, stambiagrūdis.

Vilniuje, Rokantiškių gyvenvietėje, aptiktas spėjamas piliakalnis, 0,8 km į pietryčius nuo Vilniaus (Rokantiškių) piliavietės, 0,6 km į rytus nuo neveikiančių Rokantiškių kapinių, 0,45 km į pietus nuo Vilnios santakos su Murlės upeliu ir 0, 2 km į vakarus nuo kelio Naujosios Vilnios geležinkelio stotis- Grigaičiai, į vakarus nuo Murlės kairiojo kranto. Piliakalnis įrengtas iki 30m aukščio kalvoje- atragyje. Piliakalnio aikštelė ovali 25m ilgio pietvakarių- šiaurės rytų kryptimi ir 15m pločio, iškiliu viduriu. Piliakalnio šlaitai statūs. Nuo aikštelės pietvakarių kryptimi iki raguvos-senkelio tęsiasi žemėjanti piliakalnio kalvos dalis. Čia piliakalnio šlaitas, matyt, dirbtinai suformuotas, status, 5-6m aukščio, leidžiasi į terasą. Terasa šiaurės vakarų-pietryčių kryptimi 22m ilgio ir l0m pločio terasos, pietvakariniame pakraštyje matyti tarsi nukasto pylimo liekanos. Piliakalnio aikštelės pietvakarinėje dalyje aptikta 35-40 cm storio kultūrinio sluoksnio liekanų (pilko smėlio su angliukais, apdegusiais akmenimis, molio tinko gabalėliais, titnago nuoskalėle). Aikštelės pakraščiuose buvo iškasti apkasai, terasoje - duobės.

Bronius Dakanis

ŠIAULIŲ MIESTO IR RAJONO ARCHEOLOGIJOS PAMINKLŲ ŽVALGYMAS

1991m. Lietuvos kultūros paveldo mokslinis centras žvalgė Šiaulių miesto ir rajono archeologijos paminklus. Lankyta daugiau kaip 60 objektų. Nustatytos teritorijos ir apsaugos zonos. 33 žinomiems ir 1 tiriamam archeologijos paminklui. Lokalizuota 12 sunaikintų ar ištirtų paminklų (14 tokių paminklų buvo lokalizuota 1979 metais ekspedicijos metu). Nerasta 6 archeologijos paminklų bei radimviečių.

Kėblių k. (Šiaulių apyl.) nustatytas nežinomas kapinynas. Į Šiaulių "Aušros" muziejų iš Kėblių k. pateko įvijinės apyrankės dalis ir kalavijo fragmentų. Prie radinių yra 1957 07 27 V. Vaitiekūno raštelis, nurodantis kad "buv. Jono Skikūno lauke vad. Kapinėmis, rasta (išarta) spiralės dalis, o kita dalis sunaudota kalvio darbams". Nustatyta, kad kapinynas yra 650m į šiaurę nuo Kulpės ir Švedės upių santakos, 250m į šiaurės vakarus nuo Kulpės kairiojo kranto ir 50m ta pačia kryptimi nuo Šiaulių-Rygos geležinkelio, prie Kapelių. Tai ariamų laukų aukštesnis smėlingas kraštas prieš Kulpės slėnį. Kapinyno teritorijoje, į rytus ir pietryčius nuo Kapelių, rasta daug nedegintų žmonių kaulų, antkaklė, buvusi su kilpele ir kabliuku (?), juostinė suploto pusapvalio pjūvio apyrankė, puošta skersinių linijų ornamentu, 2 rombinės skardelės-kabučiai su "akučių" ornamentu, peilio (?) ašmenų dalis, kaltinė vinis, šukė, puošta banguotu ornamentu, ir įbraukimais ornamentuotas juodosios keramikos fragmentas.

Jusaičių alkakalnio, vadinamo Alka, rytiniame šlaite aptiktas akmuo su smailiadugniu dubeniu. Akmens paviršius